

Valtiovarainministeriö
Tanja Nurmi

Viite: Lausuntopyyntö VM132:00/2011.

Lausunto sokeriverotyöryhmän raportista

Valtiovarainministeriö asetti vuoden 2012 alussa sokeriverotusta selvittävän työryhmän, joka selvitti sokerin verottamista valtion verotulojen kartuttamiseksi ja terveellisen ravitsemuksen edistämiseksi. Lisäksi työryhmä tutki nykyisen makeisiin, virvoitusjuomiin ja jäätelöön kohdistuvan makeisveron toimivuutta ja mahdollisuuksia sen veropohjan laajentamiselle vaihtoehtona sokeriverolle.

Loppuraportissa esitellään kolme mallia; kokonaissokeripitoisuuteen perustuva sokeriveromalli, nykyisen veron kaltainen makeisveromalli sekä näiden yhdistelmä. *Työryhmän mielestä sen kehittämä makeis- ja sokeriveroa yhdistävä vero edistäisi parhaiten terveellistä ravitsemusta.*

Laajimmillaan toteutettava kokonaissokerivero (malli 1) ei erottelisi luontaisesti sokereita eli hiilihydraatteja sisältäviä ruokia tuotteista, joihin on lisätty puhdistettua sokeria. Makeisveroon (malli 2) verrattuna sen piiriin kuuluisi paljon uusia elintarvikeryhmiä, kuten maitotuotteet, juurekset, kasvikset ja hedelmät, pähkinät, siirapit, hunaja, suklaa, murot ja myslit, ruokaleipä, kakut, makeat keksit ja leivonnaiset, keitetyt hillot, marmeladit, hedelmäsoseet ja sokeria sisältävät kastikkeet kuten ketsuppi, hedelmä- ja kasvimehut, virvoitusjuomat, sokeria sisältävät vedet sekä mehukeitot.

Yhdistelmämalli (malli 3) perustuisi suurimpien sakkaroosin eli puhdistetun sokerin lähteiden verottamiseen. Siinä veron piiriin kuuluvat tuotteet valittaisiin sen perusteella, edistäkö niiden verottaminen terveellistä ravitsemusta ja etenkin lasten hyviä ruokatottumuksia. Veron ulkopuolelle jätettäisiin vähän sokeria sisältävät tuotteet, kuten ruokaleipä ja makeuttamattomat maitotuotteet.

Yhdistelmämallissa veroa kannettaisiin tuotteen painon tai tilavuuden mukaan niin, että verorasitus kasvaisi sokeripitoisuuden lisääntyessä. Vero rajattaisiin kiinteistä elintarvikkeista sellaisiin, joissa on sokeria enemmän kuin 5 grammaa 100 grammassa. Silloin veron ulkopuolelle voitaisiin jättää vain vähän sokeria sisältävät tuotteet, kuten ruokaleipä ja makeuttamattomat maitotuotteet. Mukaan ei myöskään laskettaisi makeutusaineilla tai sokerialkoholeilla makeutettuja kiinteitä elintarvikkeita eikä kasviksia, hedelmiä, marjoja tai hunajaa.

Sokeriverotyöryhmä tuli siihen tulokseen, että nykyinen makeisvero toimii ja sen hallinnointi on kustannustehokasta. Makeisvero kohdistuu pääasiallisesti ravintosisällöltään köyhiin tuotteisiin, jotka vetoavat erityisesti lapsiin ja nuoriin.

Työryhmä selvitti, edistäisikö sokerinkäyttöä koskeva vero nykyistä makeisveroa paremmin terveellistä ravitsemusta tai verotulojen kertymistä. Sen mukaan ei ole varmuutta siitä, että elintarvikkeiden sokeripitoisuuteen perustuvalla verolla saavutettaisiin terveyden kannalta parempi

15.2.2013

ohjausvaikutus kuin nykyisellä makeisverolla. THL yhtyy tähän näkemykseen. Itse asiassa alan asiantuntijat ovat korostaneet juuri niiden tuotteiden verottamista, josta nuoret saavat ylimääräistä energiaa sokerista. Verotasolla on ratkaiseva merkitys veron vaikutuksiin. Alhaisella verotasolla veron vaikutus hintaan jää vähäiseksi, jolloin vero ei myöskään ohjaa kuluttajien valintoja. Jos verotaso taas asetetaan ohjausvaikutuksen näkökulmasta riittävän korkeaksi, kulutuksen pientymisellä on merkittäviä vaikutuksia kotimaiseen elintarviketeollisuuteen. Vaikutusten arvioinnin haasteellisuuden vuoksi verotuksen vaikutuksista on raportissakin voitu esittää vain yleisellä tasolla suuntaa antavia arvioita.

Yhteenvetona THL toteaa, että se kannattaa työryhmän esitystä. THL:n mielestä nykyisen makeisveron ohjausvaikutus ravitsemuksellisesti köyhien ja nuorille ylimääräistä energiaa tuovien elintarvikkeiden kulutuksen vähentämiseksi toteutunee parhaiten korottamalla kohtuullisesti nykyistä veroa ja laajentamalla sitä portaittain sokeripitoisuuden mukaan. Pullotetut ja maustamattomat luonnon kivennäisvedet tulisi jättää verotuksen ulkopuolelle, kuten työryhmä esittää. THL toivoisi myös teollisuuden osallistumista talkoisiin siten, että makeisten tai virvoitusjuomien litra- ja kilohinnat olisivat yhteneväiset pakkauskoosta riippumatta. Pienen annoksen kilohinnan ei tulisi olla moninertainen jättikokoon verrattuna.

Pääjohtaja

Pekka Puska

Ravitsemustutkija

Heli Kuusipalo